

AC - 20/05/2025

Item No.- 5.45 (N) Sem-III 2 (b)

As Per NEP 2020

University of Mumbai

Syllabus for Basket of Marathi - AEC

Board of Studies in Marathi

UG Second Year Programme

Semester	III
Title of Paper	Credits
भाषांतर कौशल्य	2
From the Academic Year	2025-26

Syllabus
B.A. (Marathi - AEC)
(Semester - III)

Title of Paper: भाषांतर कौशल्य

Sr. No.	Heading	Particulars
1	अभ्यासक्रमाचे वर्णन : (Description of the Course) :	राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण - २०२० विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासावर (Wholistic Development) भर देते. सर्वांगीण विकासाचा भाग म्हणून क्षमता वर्धन अभ्यासक्रम (Ability Enhancement Course) या स्तंभांतर्गत भाषिक कौशल्य अभ्यासक्रमाचा समावेश करण्यात आला आहे. कला, वाणिज्य व विज्ञान या विद्याशाखांमध्ये अध्ययन करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना तिसऱ्या सत्रामध्ये 'आधुनिक भारतीय भाषां'चे अध्ययन अनिवार्य करण्यात आले आहे. सदर क्षमता वर्धन अभ्यासक्रमाचे स्वरूप प्रामुख्याने भाषाकेंद्री असावे, असेही राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणात नमूद करण्यात आले आहे. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना विविध प्रकारच्या भाषिक कौशल्यांचा तपशीलवार परिचय करून देणे, तसेच ती कौशल्ये आत्मसात करण्याची संधी विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करून देणे, ही या अभ्यासक्रमाची महत्त्वाची उद्दिष्टे आहेत. ही उद्दिष्टे लक्षात घेऊन 'भाषांतर कौशल्य' (श्रेयांकने २) या अभ्यासपत्रिकेची आखणी करण्यात आली आहे. समकालीन व भविष्यकालीन जगात एकापेक्षा अधिक भाषांमधून व्यवहार करावा लागणार आहे. तसेच विविध क्षेत्रांत भाषिक वापर करतानाही भाषांतराची आवश्यकता वारंवार जाणवते आहे. 'भाषांतर कौशल्य' (श्रेयांकने २) या अभ्यासपत्रिकेतून भाषांतर संकल्पनेचा परिचय व्हावा, भाषांतराचे महत्त्व कळावे, भाषांतर प्रक्रियेतील आव्हाने लक्षात यावीत, तसेच मराठी भाषेतून अन्य भाषेत व अन्य भाषेतून मराठी भाषेत प्रत्यक्ष भाषांतर व्यवहार करता यावा, हे अपेक्षित आहे. या अभ्यासपत्रिकेच्या अध्ययनामुळे विद्यार्थ्यांमध्ये भाषांतर करता येण्याच्या क्षमता व कौशल्ये विकसित होतील.
2	Vertical :	Ability Enhancement Course
3	Type :	Theory
4	Credit :	2 Credits (1 Credit = 15 Hours for Theory or 30 Hours for Practical Work in a Semester)
5	Hours Allotted :	30 Hours (AEC या स्तंभांतर्गत शिकविल्या जाणाऱ्या अभ्यासपत्रिकांच्या कार्यभारासंबंधी मुंबई विद्यापीठाच्या दिनांक २३ जुलै, २०२४ च्या NO. AAMS_UGS/ICC/2024-25/19 या परिपत्रकाचा आधार घ्यावा.)

6	Marks Allotted :	50 Marks
7	अभ्यासक्रम उद्दिष्टे (Course Objectives) : १. भाषांतराची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट करणे. २. विविध क्षेत्रांतील भाषांतराचे महत्त्व समजावून सांगणे. ३. भाषांतर प्रक्रियेतील विविध आव्हानांचा परिचय करून देणे. ४. प्रत्यक्ष भाषांतराद्वारे भाषांतर करण्यासाठी आवश्यक कौशल्ये व क्षमता विकसित करणे.	
8	अभ्यासक्रम निष्पत्ती (Course Outcomes) : १. विद्यार्थ्यांना भाषांतराची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट होईल. २. विद्यार्थ्यांना विविध क्षेत्रांतील भाषांतराचे महत्त्व समजेल. ३. विद्यार्थ्यांना भाषांतर प्रक्रियेतील विविध आव्हानांचा परिचय होईल. ४. विद्यार्थ्यांमध्ये प्रत्यक्ष भाषांतराद्वारे भाषांतर करण्यासाठी आवश्यक कौशल्ये व क्षमता विकसित होतील.	
9	अभ्यासक्रम घटक (Modules) : घटक - १ : भाषांतर : तात्त्विक परिचय अ) 'भाषांतर' संकल्पनेचे स्वरूप : ● 'भाषांतर' संकल्पना : स्रोत भाषा ते लक्ष्य भाषा ● भाषांतराचे प्रकार : १. शब्दशः भाषांतर २. मुक्त भाषांतर ३. साहित्यिक भाषांतर ४. प्रमाणित भाषांतर (Certified Translation) ५. तांत्रिक भाषांतर (Technical Translation) ६. यांत्रिक भाषांतर (Machine Translation) ● भाषांतराची क्षेत्रविविधता : १. कार्यालयीन व्यवहार २. प्रसारमाध्यमे ३. ललितेतर गद्य ४. ललित साहित्य ५. विज्ञान तंत्रज्ञान ६. कायदे ७. वाणिज्य व्यवहार ८. वैद्यक क्षेत्र ९. ध्वनिचित्रफीत भाषांतरण (Dubbing / Subtitles) १०. दुभाषी (Interpreter) आ) भाषांतराचे महत्त्व व आव्हाने : ● भाषांतराचे महत्त्व : १. सांस्कृतिक देवाणघेवाण २. ज्ञान व माहितीचे आदानप्रदान ३. प्रशासकीय व कायदेशीर पारदर्शकता ४. आंतरराज्य / आंतरराष्ट्रीय संवाद व सहकार्य ५. मनोरंजनाचे आदानप्रदान ● भाषांतर प्रक्रियेतील भाषिक आव्हाने : १. भाषिक रचनेतील भेद २. शब्दसंग्रहाच्या मर्यादा ३. वाक्प्रचार व म्हणी ४. अनेकार्थता ५. संदिग्धता ६. शैली ७. संक्षिप्तता आणि वर्णनपरता ● भाषांतर प्रक्रियेतील सांस्कृतिक आव्हाने : १. भाषेची संस्कृतिविशिष्टता २. वाक्प्रचार व म्हणींचे सांस्कृतिक संदर्भ ३. विनोद व उपहासाचे सांस्कृतिक संदर्भ ४. सामाजिक व ऐतिहासिक संदर्भ ५. प्रादेशिक व भौगोलिक संदर्भ ६. धार्मिक व नैतिक मूल्यांचे संदर्भ ७. जात-वर्ण-लिंग-वर्गाचे संदर्भ (६० मिनिटांच्या १५ तासिका, श्रेयांकन - १) घटक - २ : भाषांतर प्रक्रिया अ) प्रत्यक्ष भाषांतर: मराठी भाषेतून अन्य भाषेमध्ये (हिंदी किंवा इंग्लिश) भाषांतर आ) प्रत्यक्ष भाषांतर: अन्य भाषेतून (हिंदी किंवा इंग्लिश) मराठी भाषेमध्ये भाषांतर (सूचना : शिक्षकांनी प्रत्यक्ष भाषांतरासाठी मराठी आणि हिंदी / इंग्लिश भाषेतील विविध स्वरूपाचे उतारे निवडून त्याआधारे भाषांतर प्रक्रिया स्पष्ट करावी आणि विद्यार्थ्यांकडून सराव करून घ्यावा.)	

	(६० मिनिटांच्या १५ तासिका, श्रेयांकन -१)	
10	पाठ्य ग्रंथ (Text Books) : N.A.	
11	संदर्भ ग्रंथ (Reference Books) : १. भाषांतर, सदा कऱ्हाडे, लोकवाङ्मय गृह, मुंबई, १९८९. २. भाषांतरमीमांसा, (संपा०) कल्याण काळे व अंजली सोमण, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, १९९७. ३. भाषांतरविद्या : स्वरूप आणि समस्या, (संपा०) रमेश वरखेडे, य० च० म० मुक्त विद्यापीठ, नाशिक, १९९७. ४. भाषा व भाषांतर, ल० ना० गोखले व भालचंद्र जोशी, य० च० म० मुक्त विद्यापीठ, नाशिक, २००६. ५. व्यावहारिक मराठी, ल० रा० नसिराबादकर, भाषाविकास संशोधन संस्था, कोल्हापूर, २०२३.	
12	Internal Continuous Assessment: 40%	External, Semester End Examination : 60% Individual Passing in Internal and External Examination
13	अंतर्गत सातत्यपूर्ण मूल्यांकन (Internal Continuous Assessment) : २० गुण अंतर्गत मूल्यांकनाचे स्वरूप (Format of Internal Assessment) : चाचणी परीक्षा / मौखिक परीक्षा / प्रकल्पलेखन / नियतकार्य (Assignment) / सादरीकरण / प्रश्नमंजूषा यांपैकी कोणत्याही पद्धतीचा अवलंब करून अंतर्गत मूल्यमापन करता येईल. (प्रत्यक्ष उपस्थिती किंवा ऑनलाईन)	
14	बहिर्गत परीक्षा (External Examination) : ३० गुण (वेळ : एक तास) बहिर्गत परीक्षेच्या प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप (Format of Question Paper) : १. प्रत्येकी १५ गुणांचे एकूण तीन प्रश्न विचारावेत. त्यांपैकी विद्यार्थ्यांनी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवावेत. २. पहिले दोन प्रश्न दीर्घोत्तरी स्वरूपाचे असावेत. दोन्ही घटकांवर आधारित १५ गुणांचे अंतर्गत पर्याय असलेले दोन प्रश्न विचारावेत. ३. तिसरा प्रश्न हा घटक क्रमांक एक व दोनवर आधारित १५ गुणांचा वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचा असावा. प्रत्येक घटकावर दहा याप्रमाणे एकूण वीस प्रश्न विचारावेत. विद्यार्थ्यांनी कोणतेही पंधरा प्रश्न सोडवावेत.	

Sd /-	Sd/-	Sd/-	Sd/-
Sign of the BOS Chairman Prof. Dr. Satish Kamat Board of Studies in Marathi	Sign of the Offg. Associate Dean Dr. Suchitra Naik Faculty of Humanities	Sign of the Offg. Associate Dean Prof. Manisha Karne Faculty of Humanities	Sign of the Offg. Dean Prof. Anil Singh Faculty of Humanities